

PRZEGLĄD WYBORCZY

*

Biuletyn informacyjny
1-2/2007

Wydawnictwo Krajowego Biura Wyborczego

ISSN 1507-983X

Wydawnictwo Krajowego Biura Wyborczego
00-902 Warszawa, ul. Wiejska 10

Opracowanie - Zespół w Krajowym Biurze Wyborczym
Alicja Kicińska
Marcin Lisiak
Redakcja - Kazimierz Wojciech Czaplicki, kierownik Biura

Skład komputerowy – Grzegorz Gąsior

Przy wykorzystaniu informacji zawartych w „Przeglądzie wyborczym” Krajowe Biuro Wyborcze będzie wdzięczne za każdorazowe wskazanie źródła informacji.

Oficjalna strona Państwowej Komisji Wyborczej w Internecie

www.pkw.gov.pl

SPIS TREŚCI	Str.
* Posiedzenia Państwowej Komisji Wyborczej	5
* Wybory do organów samorządu terytorialnego w toku ich kadencji	5
* Wybory uzupełniające do Senatu RP w okręgu wyborczym nr 33	16
* Kontrola finansowania komitetów wyborczych i partii politycznych	22
* Informacje, wyjaśnienia i opinie	23
* Bieżące działania i prace	28
* Współdziałanie z zagranicą	28

POSIEDZENIA PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

- * Państwowa Komisja Wyborcza odbyła 6 posiedzeń w dniach 8, 22 i 29 stycznia oraz 12, 15 i 26 lutego 2007 r.
- * Zgodnie z przepisami ustaw wyborczych, w toku kadencji organów samorządu terytorialnego przeprowadza się, w sytuacjach określonych w ustawach, wybory do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw odpowiednio ponowne, uzupełniające, przedterminowe i nowych rad oraz wybory wójtów, burmistrzów i prezydentów miast.

Państwowa Komisja Wyborcza wydała wytyczne w sprawie przygotowania i przeprowadzenia tych wyborów w kadencji w latach 2006 - 2010, w których określiła zadania i procedury działania w tym zakresie komisarzy wyborczych, a także komitetów wyborczych uczestniczących w wyborach.

„Wytyczne dla komisarzy wyborczych oraz terytorialnych i obwodowych komisji wyborczych, dotyczące przygotowania i przeprowadzania wyborów do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz wyborów wójtów, burmistrzów i prezydentów miast w toku kadencji w latach 2006-2010.

Ileokroć w niniejszych wytycznych jest mowa o:

- 1) Ordynacji wyborczej - należy przez to rozumieć ustawę z dnia 16 lipca 1998 r. — Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. z 2003 r. Nr 159, poz. 1547, z późn. zm.¹);
- 2) ustawie o wyborze wójta - należy przez to rozumieć ustawę z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta (Dz. U. Nr 113, poz. 984, z późn. zm.²);
- 3) ustawie o samorządzie gminnym - należy przez to rozumieć ustawę 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z późn. zm.³);

¹ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 25, poz. 219, Nr 102, poz. 1055 i Nr 167, poz. 1760, z 2005 r. Nr 175, poz. 1457 oraz z 2006 r. Nr 17, poz. 128, Nr 34, poz. 242, Nr 146, poz. 1055, Nr 159, poz. 1127 i Nr 218, poz. 1592).

² Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 127, poz. 1089 i Nr 214, poz. 1806; z 2004 r. Nr 102, poz. 1055, z 2005 r. Nr 175, poz. 1457 oraz z 2006 r. Nr 218, poz. 1592.

³ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271 i Nr 214, poz. 1806, z 2003 r. Nr 80, poz. 717 i Nr 162, poz. 1568, z 2004 r.

- 4) radzie - należy przez to rozumieć radę gminy, radę powiatu i sejmik województwa;
- 5) wójcie - należy przez to rozumieć wójta, burmistrza i prezydenta miasta;
- 6) wyborach w toku kadencji - należy przez to rozumieć wybory ponowne, wybory uzupełniające, wybory przedterminowe i wybory do nowych rad;
- 7) wyborach ponownych - należy przez to rozumieć wybory ponowne do rad i wybory ponowne wójtów;
- 8) wyborach przedterminowych - należy przez to rozumieć wybory przedterminowe do rad i wybory przedterminowe wójtów.

Wybory w toku kadencji przeprowadza się stosując:

- 1) wzory urzędowych formularzy i druków wyborczych ustalone dla wyborów przeprowadzanych w związku z upływem kadencji, z uwzględnieniem wzorów ustalonych uchwałą Państwowej Komisji Wyborczej z dnia ... stycznia 2007 r. w sprawie ustalenia wzorów urzędowych formularzy oraz druków wyborczych stosowanych w wyborach ponownych, uzupełniających, przedterminowych, wyborach do nowych rad i w wyborach przedterminowych wójtów, burmistrzów i prezydentów miast;
- 2) wzory zgłoszenia kandydatów na członków komisji wyborczych ustalone uchwałą Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 4 września 2006 r. w sprawie sposobu zgłaszania kandydatów na członków komisji wyborczych, wzoru zgłoszenia oraz zasad powoływania terytorialnych komisji wyborczych i obwodowych komisji wyborczych w wyborach do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, Rady m. st. Warszawy i rad dzielnic m. st. Warszawy (M. P. Nr 61, poz. 641 i Nr 68, poz. 701).

Przy stosowaniu druków ustalonych dla wyborów w związku z upływem kadencji należy dokonać stosownych zmian redakcyjnych oraz zmian związanych z rodzajem wyborów.

W wyborach w toku kadencji terytorialne i obwodowe komisje wyborcze oraz komisarze wyborczy mogą korzystać ze wspomagania informatycznego. Zasady korzystania ze wspomagania informatycznego określa odrębna uchwała.

I. Zadania komisarzy wyborczych

1. Ogólne zadania.

Stosownie do uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie określenia właściwości terytorialnej komisarzy wyborczych, właściwości rzeczowej w zakresie wykonywania czynności o charakterze ogólnowojejewódzkim oraz trybu pracy komisarzy wyborczych (M.P. Nr 13, poz. 225 i Nr 37, poz. 589 oraz z 2004 r. Nr 6, poz. 114), zadania związane z przygotowaniem i przeprowadzeniem wyborów wykonują komisarze wyborczy zgodnie z ich właściwością terytorialną.

Wyznaczeni komisarze wyborczy wykonują czynności o charakterze ogólnowojejewódzkim. Zadania te są wymienione w § 2 ust. 1 wymienionej wyżej uchwały, przy czym w wyborach w toku kadencji nie są ustalane zbiorcze wyniki wyborów na obszarze województwa i, w związku z tym, podanie do publicznej wiadomości wyników wyborów (do rady lub wyborów wójta) oraz ogłoszenie obwieszczenia w wojewódzkim dzienniku urzędowym należy do kompetencji właściwego terytorialnie komisarza wyborczego.

Komisarze wyborczy, zgodnie z właściwością terytorialną:

- 1) współdziałają z wojewodą w sprawach związanych z zarządzaniem wyborów oraz przestrzeganiem prawa w sprawach związanych z wygaśnięciem i obsadzeniem mandatów radnych;
- 2) czuwają nad prawidłowym wykonywaniem przez właściwe organy — stosownie do rodzaju wyborów — zadań wymienionych w art. 203a ust. 1 Ordynacji wyborczej (utworzenie obwodów głosowania, powołanie obwodowych komisji wyborczych, sporządzenie spisów wyborców, podział na okręgi wyborcze). Jeżeli zadania wyborcze wymienione w tym artykule nie są wykonywane w terminie, w sposób zgodny z prawem, po bezskutecznym upływie wyznaczonego terminu ich wykonania, komisarz wyborczy wydaje postanowienie w sprawie wykonania zastępczego;
- 3) sprawują nadzór nad przestrzeganiem prawa wyborczego, w tym nad zgodnością z prawem czynności wykonywanych przez terytorialne i obwodowe komisje wyborcze, podają do publicznej wiadomości wyniki wyborów oraz ogłaszają je w wojewódzkim dzienniku urzędowym, a także wykonują inne czynności powierzone im przepisami prawa;
- 4) uczestniczą w postępowaniach w sprawach protestów wyborczych. Kopie orzeczeń sądów o nieważności wyborów lub nieważności wyboru radnego (wraz z uzasadnieniem) komisarze wyborczy przesyłają do Państwowej Komisji Wyborczej.

2. Przyjmowanie zawiadomień o utworzeniu komitetu wyborczego.

W wyborach ponownych mogą uczestniczyć wyłącznie komitety wyborcze utworzone dla wyborów, przeciwko ważności których wniesiono zasadny protest. Udział innych komitetów wyborczych w takich wyborach jest dopuszczalny jedynie wówczas, jeżeli z orzeczenia sądu wynika, że należy powtórzyć również czynności związane z przyjmowaniem zawiadomień o utworzeniu komitetu wyborczego.

W wyborach uzupełniających, wyborach przedterminowych oraz wyborach do nowych rad mogą uczestniczyć tylko komitety wyborcze utworzone dla zarządzonych wyborów do określonej rady lub wyborów wójta.

Jeśli wybory przedterminowe w danej gminie są jednocześnie wyborami do rady i wyborami wójta to utworzone dla udziału w tych wyborach komitety wyborcze mogą zgłaszać kandydatów na radnych i kandydatów na wójtów.

W wyborach uzupełniających, wyborach przedterminowych, wyborach do nowych rad wszystkie komitety wyborcze (w tym również komitety wyborcze partii politycznych i koalicyjne komitety wyborcze) zawiadamiają o swoim utworzeniu komisarza wyborczego, którego właściwość terytorialna obejmuje jednostkę samorządu terytorialnego, w której odbywają się wybory (art. 64j Ordynacji wyborczej).

Zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego muszą spełniać takie same wymogi, jak zawiadomienia składane w związku z wyborami przeprowadzanymi w związku z upływem kadencji z zastrzeżeniem, że:

- 1) zawiadomienia składa się w terminie ustalonym w kalendarzu wyborczym stanowiącym załącznik odpowiednio do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów lub zarządzenia wojewody;
- 2) komitety wyborcze wyborców nie zbierają podpisów wyborców popierających utworzenie komitetu wyborczego.

Komisarze wyborczy wydają postanowienia w sprawie zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego w trybie i na zasadach jak w przypadku wyborów przeprowadzanych w związku z upływem kadencji, stosując odpowiednio art. 64i Ordynacji wyborczej.

Komisarze wyborczy zwrócą uwagę, aby w kalendarzu wyborczym stanowiącym załącznik do zarządzenia wojewody o przeprowadzeniu wyborów ujęta była czynność dotycząca zawiadomienia komisarza wyborczego o utworzeniu komitetu wyborczego.

3. Przyjmowanie sprawozdań finansowych komitetów wyborczych.

Pełnomocnik finansowy każdego komitetu wyborczego uczestniczącego w wyborach uzupełniających, w wyborach przedterminowych oraz w wyborach nowych rad obowiązany jest do złożenia komisarzowi wyborczemu sprawozdania finansowego, o którym mowa w art. 84 ust. 2 Ordynacji wyborczej.

W przypadku gdy komitet wyborczy nie pozyskiwał i nie wydatkował środków, pełnomocnik finansowy komitetu wyborczego może złożyć komisarzowi wyborczemu oświadczenie zastępujące sprawozdanie finansowe. Do postępowania z oświadczeniami stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące sprawozdań finansowych.

Komisarze wyborczy przyjmując sprawozdania finansowe wykonują czynności, o których mowa w art. 84 ust. 6, art. 84a ust. 1-4, 7 i 8, art. 84b ust. 2, art. 84c oraz art. 84d ust. 4 i 5 Ordynacji wyborczej.

Komitet wyborczy uczestniczący w wyborach ponownych, w których prowadzona jest kampania wyborcza składa oddzielne sprawozdanie finansowe z wyborów poprzedzających wybory ponowne i oddzielne sprawozdanie finansowe o przychodach i wydatkach związanych z udziałem w wyborach ponownych.

Kampania wyborcza w wyborach ponownych prowadzona jest jedynie, gdy w wyborach tych przeprowadza się głosowanie.

W związku z udziałem w wyborach ponownych, w których prowadzona jest kampania wyborcza komitetowi wyborczemu przysługuje odrębny limit wydatków na kampanię wyborczą, wyliczony w sposób określony w art. 83e ust. 2 i 3 Ordynacji wyborczej (lub w art. 24 ust. 5 ustawy o wyborze wójta).

Sprawozdania finansowe z wyborów ponownych składa się właściwemu komisarzowi wyborczemu (art. 84 ust. 2a Ordynacji wyborczej).

Komisarze wyborczy przekazują Państwowej Komisji Wyborczej kserokopie sprawozdań finansowych złożonych przez komitety wyborcze partii politycznych i koalicyjne komitety wyborcze (bez załączonych do sprawozdań dokumentów) oraz postanowienia wydane w sprawie tych sprawozdań.

II. Wybory ponowne

1. Wybory przeprowadza się poczynając od czynności wskazanej w postanowieniu sądu, stwierdzającym nieważność wyborów lub nieważność wyboru radnego (art. 61 ust. 2 Ordynacji wyborczej). Jeżeli orzeczenie sądu nie zawiera wskazań, co do czynności od których należy ponowić postępowanie wyborcze, bądź budzi

wątpliwości, czy dla przeprowadzenia wyborów powinny zostać powołane nowe komisje wyborcze lub sporządzone nowe spisy wyborców, komisarz wyborczy występuje do sądu o uzupełnienie postanowienia lub o rozstrzygnięcie wątpliwości co do jego treści (art. 351 § 1 i art. 352 Kodeksu postępowania cywilnego w związku z art. 61 ust. 2 i art. 63 ust. 1 i 2 Ordynacji wyborczej).

2. Odwołanie się w art. 62 ust. 2 Ordynacji wyborczej do odpowiedniego stosowania w wyborach ponownych art. 26 tej ustawy oznacza, że wojewoda wydaje zarządzenie o wyborach ponownych po zasięgnięciu opinii komisarza wyborczego. Wojewoda obowiązany jest zarządzić wybory w ciągu 7 dni od zakończenia postępowania sądowego (art. 62 ust. 1 Ordynacji wyborczej). Data tych wyborów musi przypadać w okresie 90 dni od dnia zakończenia postępowania sądowego, jednakże kalendarz wyborczy może przewidywać skrócone — w rozsądnym wymiarze — terminy wykonania niektórych czynności wyborczych. Komisarz wyborczy współdziała i zapewnia stosowną pomoc wojewodzie w sprawach związanych z zarządzeniem wyborów, ustaleniem czynności postępowania wyborczego. W kalendarzu wyborczym muszą być uwzględnione nie tylko te czynności, które wskazał w postanowieniu sąd, ale także inne, będące następstwem czynności wskazanych przez sąd (np. podanie do wiadomości wyborców informacji o numerze i granicach okręgu, siedzibie komisji, a także danych o kandydatach). Komisarze wyborczy udzielają potrzebnej pomocy komisjom wyborczym organizując szkolenia, udzielając wyjaśnień prawnych oraz pomocy w sprawach organizacyjnych.
3. Dla przeprowadzenia wyborów ponownych nie powołuje się nowych komisji chyba, że podstawą unieważnienia wyborów były zarzuty odnoszące się do komisji wyborczych (art. 63 ust. 1a i 2 Ordynacji wyborczej). W takim wypadku powołuje się komisje spośród kandydatów zgłoszonych przez pełnomocników tych komitetów wyborczych, które miały prawo zgłosić kandydatów w wyborach unieważnionych, na zasadach określonych w wyżej wymienionej uchwale Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 4 września 2006 r.
4. Głosowanie w wyborach ponownych przeprowadza się na podstawie tych samych spisów wyborców, które były sporządzone w związku z wyborami unieważnionymi chyba, że podstawą unieważnienia wyborów były nieprawidłowości w spisie wyborców; w takim przypadku sporządza się nowy spis wyborców. Spis wyborców sporządza się lub dokonuje jego aktualizacji w sposób określony w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 19 października 2006 r. w sprawie spisu wyborców w wyborach do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. Nr 191, poz.1417).

Jeśli oba egzemplarze spisu wyborców były wykorzystane w związku z ponownym głosowaniem na wójta i w obu rubrykach spisu przeznaczonych na potwierdzenie otrzymania kart do głosowania (na obu egzemplarzach spisu) znajdują się podpisy wyborców, wówczas należy w urzędzie gminy ręcznie wykonać dodatkową rubrykę za rubryką „Uwagi” przeznaczoną na potwierdzenie otrzymania przez wyborcę karty do głosowania i oznaczyć ją datą głosowania.

5. W czynnościach wykonywanych w wyborach ponownych mogą uczestniczyć pełnomocnicy komitetów wyborczych, których kandydaci kandydują w okręgu wyborczym, w którym czynności są powtarzane. Dotyczy to również mężów zaufania.
6. Druki, formularze i inne dokumenty (karty do głosowania, protokoły sporządzane przez komisje wyborcze, obwieszczenia) należy oznaczyć adnotacją informującą, że dotyczą wyborów ponownych. Treść dokumentów sporządzanych w związku z wykonywaniem wskazanych przez sąd czynności wyborczych należy również dostosować do zakresu czynności wykonywanych w konkretnych wyborach, zapewniając ich spójność z treścią zarządzenia wojewody o wyborach ponownych. Oznacza to m. in., że wypełnia się tylko te części protokołów i zestawień, które zawierają informacje i dane dotyczące czynności przeprowadzonych w tych wyborach.
7. Komisje wyborcze mają obowiązek wywieszenia jednego egzemplarza odpowiednio protokołu głosowania i protokołu z wyborów w miejscu łatwo dostępnym dla wyborców (art. 64 Ordynacji wyborczej). W celu zapewnienia wyborcom zrozumiałej informacji o zakresie wyborów ponownych komisja podaje w protokole, w rubryce „Uwagi” bądź w dołączonej do protokołu odrębnej notatce, wyjaśnienie o wykonanych czynnościach (dotyczy to np. ponownego losowania celem ustalenia, któremu kandydatowi przypada mandat, przeliczenia głosów itp.).
8. Właściwy terytorialnie komisarz wyborczy sporządza obwieszczenie o wynikach przeprowadzonych wyborów ponownych i ogłasza je w wojewódzkim dzienniku urzędowym oraz podaje do wiadomości wyborców na obszarze działania rady, do której wybory były przeprowadzone.

III. Wybory uzupełniające w gminach do 20 tys. mieszkańców

1. Wybory uzupełniające zarządza się i przeprowadza w ciągu 3 miesięcy od daty stwierdzenia przez radę wygaśnięcia mandatu. Zarządzenie wojewody o wyborach podaje się niezwłocznie do publicznej wiadomości i ogłasza w wojewódzkim dzienniku urzędowym najpóźniej w 60 dniu przed dniem wyborów; w zarządzeniu podaje się także liczbę wybieranych radnych. Ustawowe terminy wykonania

czynności wyborczych nie mogą być skracane. Kalendarz wyborczy powinien obejmować wszystkie czynności wyborcze, jak w wyborach związanych z upływem kadencji z wyjątkiem nieodpłatnego rozpowszechniania audycji wyborczych (art. 76 ust. 2b Ordynacji wyborczej). W kalendarzu wyborczym należy wskazywać czynności dostosowane do przeprowadzanych wyborów np. zamiast powołania terytorialnych komisji wyborczych — powołanie Gminnej Komisji Wyborczej w

W wyborach uzupełniających wykonuje się bowiem takie same czynności, jak w wyborach przeprowadzanych w związku z upływem kadencji, z uwzględnieniem zasad zawiadamiania o utworzeniu komitetów wyborczych wskazanych w pkt I.2. oraz zasad nadawania numerów zarejestrowanym listom kandydatów wskazanych w pkt III.3.

Dla każdego wyborów uzupełniających są sporządzane nowe spisy wyborców. Komisje wyborcze powołuje się zgodnie z zasadami ustalonymi wyżej wskazaną uchwałą Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 4 września 2006 r.

2. Komisja terytorialna sprawdza w czasie zgłoszenia list kandydatów na radnych, czy wykaz podpisów wyborców popierających zgłoszenie listy wyraźnie wskazuje, że dotyczy wyborów uzupełniających do danej rady. Bada ponadto, czy na liście zgłoszono wymaganą liczbę kandydatów. Należy pamiętać, iż stosownie do art. 98 ust. 2 pkt 1 Ordynacji wyborczej, lista kandydatów może zawierać najwyżej tyle nazwisk, ilu radnych wybiera się w okręgu w konkretnych wyborach. Np. jeżeli w wyborach uzupełniających w 4-mandatowym okręgu wybiera się 1 radnego, każda zgłoszona lista może zawierać tylko po 1 kandydacie.
3. Komisja terytorialna nadaje, w terminie określonym w kalendarzu wyborczym, zarejestrowanym listom numery w drodze losowania, poczynając od numeru 1, stosując odpowiednio przepisy art. 64o ust. 7 i 8 Ordynacji wyborczej.
4. Ustalając treść karty do głosowania, terytorialna komisja wyborcza umieszcza na niej informację, że jest to karta do głosowania w wyborach uzupełniających do danej rady.
5. Pozostałe czynności komisji terytorialnych i obwodowych związane z przygotowaniem i przeprowadzeniem wyborów uzupełniających, są takie same jak w wyborach powszechnych i ich wykonanie zostało omówione w uchwałach Państwowej Komisji Wyborczej:
 - 1) *z dnia 25 września 2006 r. w sprawie wytycznych dla terytorialnych komisji wyborczych dotyczących wykonywania zadań do dnia głosowania w wyborach do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, Rady m.st. Warszawy i rad dzielnic m.st. Warszawy oraz w wyborach bezpośrednich wójtów, burmistrzów i*

- prezydentów miast zarządzonych na dzień 12 listopada 2006 r. (M. P. Nr 68, poz. 700);*
- 2) *z dnia 2 października 2006 r. w sprawie wytycznych dla obwodowych komisji wyborczych, dotyczących zadań i trybu pracy w przygotowaniu i przeprowadzeniu głosowania w wyborach do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw, Rady m. st. Warszawy i rad dzielnic m. st. Warszawy oraz w wyborach wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, zarządzonych na dzień 12 listopada 2006 r. (M. P. Nr 70, poz. 709);*
 - 3) *z dnia 9 października 2006 r. w sprawie wytycznych dotyczących druku i przechowywania kart do głosowania w wyborach do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw, Rady m. st. Warszawy i rad dzielnic m. st. Warszawy oraz w wyborach wójtów, burmistrzów i prezydentów miast zarządzonych na dzień 12 listopada 2006 r. (M. P. Nr 72, poz. 716);*
 - 4) *z dnia 18 października 2006 r. w sprawie wytycznych dla terytorialnych komisji wyborczych, dotyczących sposobu ustalania wyników głosowania i wyników wyborów do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw, Rady m. st. Warszawy i rad dzielnic m. st. Warszawy oraz wyników głosowania i wyników wyborów wójtów, burmistrzów i prezydentów miast zarządzonych na dzień 12 listopada 2006 r. (M. P. Nr 74, poz. 738 i Nr 84, poz. 851).*

Wytyczne te w wyborach uzupełniających należy stosować odpowiednio.

6. Jeżeli w wyniku wyborów uzupełniających mandat nie zostanie obsadzony, wybory uzupełniające powtarza się między 6 a 9 miesiącem od daty wyborów uzupełniających, w których mandat został nieobsadzony (art. 193 ust. 2 Ordynacji wyborczej). W takiej sytuacji komisarz wyborczy występuje do wojewody o zarządzenie wyborów.
7. Wyborów uzupełniających nie przeprowadza się, jeżeli ich data przypadłaby w okresie 6 miesięcy przed zakończeniem kadencji rady (art. 193 ust. 4 Ordynacji wyborczej).

IV. Uzupełnianie składów rad gmin w gminach powyżej 20 tys. mieszkańców, rad powiatów i sejmików województw

1. W razie wygaśnięcia mandatu uzupełnienie składu rady następuje przez wstąpienie na opróżnione miejsce kandydata z tej samej listy, który w wyborach uzyskał kolejno największą liczbę głosów, a nie utracił prawa wybieralności. Gdyby natomiast dwaj kandydaci uzyskali równą liczbę głosów, mandat uzyskuje ten kandydat, którego nazwisko jest umieszczone na liście w pierwszej kolejności (art. 194 ust. 1 Ordynacji wyborczej).

2. Jeżeli uzupełnienie składu rady w trybie art. 194 ust. 1 i 2 Ordynacji wyborczej nie było możliwe, w wyniku czego skład rady zmniejszył się o ponad 1/5, wojewoda zarządza wybory uzupełniające do tej rady. Informację o wystąpieniu takiej sytuacji komisarz wyborczy niezwłocznie przekazuje wojewodzie. W wyborach uzupełniających w gminach powyżej 20 tys. mieszkańców, powiatach i województwach stosuje się odpowiednio tryb postępowania omówiony w pkt III niniejszych wytycznych z tym, że numery zarejestrowanym listom nadają:
 - 1) terytorialne komisje wyborcze - w wyborach do rad w gminach powyżej 20 tys. mieszkańców;
 - 2) właściwi terytorialnie komisarze wyborczy - w wyborach do rad powiatów;
 - 3) komisarze wyborczy wykonujący zadania ogólnowojevodzkie - w wyborach do sejmików województw, stosując odpowiednio przepisy art. 64o Ordynacji wyborczej.
3. W podziale mandatów w wyborach uzupełniających w gminach powyżej 20 tys. mieszkańców, w powiatach i w województwach biorą udział listy kandydatów tych komitetów wyborczych, na których listy oddano w wyborach uzupełniających co najmniej 5% ważnie oddanych głosów. W przypadku grupy list, w podziale mandatów uczestniczą tylko te grupy, na które oddano co najmniej 10% ważnie oddanych głosów, a w przypadku województwa — co najmniej 15% ważnie oddanych głosów i co najmniej jedna lista z grupy otrzymała co najmniej 5% ważnych głosów. W podziale mandatów w ramach grupy list uczestniczą wyłącznie listy, które otrzymały co najmniej 5 % ważnie oddanych głosów. Jeżeli dana grupa nie spełniała wymaganych ustawowo warunków, podziału mandatów dokonuje się tak, jakby grupa list nie występowała. Do list z tej grupy stosuje się wówczas przepisy odpowiednie do innych list kandydatów — w podziale mandatów biorą udział te listy, na które oddano co najmniej 5% ważnie oddanych głosów.
4. Obowiązkiem komisarza wyborczego, zgodnie z art. 182 i 183 w zw. z art. 194 ust. 1 i 2 Ordynacji wyborczej, jest podanie do publicznej wiadomości i ogłoszenie w wojewódzkim dzienniku urzędowym zmian w składach rad. Niezbędne jest w związku z tym bieżące współdziałanie komisarzy wyborczych z właściwymi radami, zapewniające systematyczne przekazywanie uchwał dotyczących zmian w składach rad, czuwanie nad poprawnością uchwał rad w tych sprawach oraz udzielanie potrzebnej pomocy prawnej.
5. Nie uzupełnia się składu rady oraz nie przeprowadza się wyborów uzupełniających jeżeli do zakończenia kadencji rady zostało mniej niż 6 miesięcy (art. 194 ust. 1 zdanie trzecie i ust. 3 Ordynacji wyborczej).

Wybory przedterminowe

6. Wybory przedterminowe rady.

Przygotowanie i przeprowadzenie wyborów przedterminowych odbywa się, zgodnie z art. 196 Ordynacji wyborczej, na zasadach i w trybie przepisów Ordynacji wyborczej przy zastosowaniu art. 26 ust. 1 tej ustawy. W wykonaniu zadań i czynności wyborczych stosuje się odpowiednio wytyczne Państwowej Komisji Wyborczej ustalone dla wyborów powszechnych.

Wyborów przedterminowych nie przeprowadza się, jeżeli ich data przypadłaby w okresie 12 miesięcy przed zakończeniem kadencji rady (art. 196 ust. 3 Ordynacji wyborczej).

7. Wybory przedterminowe wójta.

Przygotowanie i przeprowadzenie wyborów przedterminowych wójta odbywa się na zasadach określonych w ustawie o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta i w Ordynacji wyborczej (art. 28d ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym).

Wybory przedterminowe wójta są zarządzane w sposób określony w art. 26 Ordynacji wyborczej.

Jeśli w wyborach przedterminowych wybiera się tylko wójta, do zgłoszenia kandydata należy dołączyć wykaz podpisów wyborców popierających zgłoszenie co najmniej w liczbie wskazanej w art. 7 ust. 4 ustawy o wyborze wójta.

Wzór wykazu osób popierających zgłoszenie kandydata na wójta stanowi załącznik do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 listopada 2002 r. w sprawie wzoru wykazu osób popierających zgłoszenie kandydata na wójta, burmistrza albo prezydenta miasta w wyborach przedterminowych (Dz. U. Nr 197, poz. 1664).

W wyborach przedterminowych wójta przeprowadzanych łącznie z wyborami przedterminowymi rady lub z wyborami do nowej rady prawo zgłoszenia kandydatów mają komitety wyborcze, które zarejestrowały listy kandydatów na radnych w co najmniej połowie okręgów wyborczych w danej gminie, przy czym w każdym z tych okręgów liczba zarejestrowanych przez ten komitet kandydatów nie może być mniejsza od liczby radnych wybieranych w tym okręgu (art. 7 ust. 2 ustawy o wyborze wójta). Do zgłoszenia kandydatów na wójta nie dołącza się wówczas wykazu podpisów wyborców popierających zgłoszenie.

Wyborów przedterminowych wójta nie przeprowadza się, jeżeli data tych wyborów miałaby przypaść w okresie 6 miesięcy przed zakończeniem kadencji wójta, jak również wtedy, jeżeli data wyborów miałaby przypaść w okresie dłuższym niż 6 a krótszym niż 12 miesięcy przed zakończeniem kadencji wójta i rada gminy w terminie 30 dni od dnia podjęcia uchwały stwierdzającej wygaśnięcie mandatu wójta podejmie uchwałę o nieprzeprowadzaniu wyborów (art. 28d ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym).

V. Wybory do nowych rad

1. Do przeprowadzenia wyborów do nowych rad stosuje się art. 26 Ordynacji wyborczej; wybory zarządza Prezes Rady Ministrów i są one przeprowadzane w ciągu 90 dni od wejścia w życie rozporządzenia Rady Ministrów o dokonanych zmianach w podziale terytorialnym. W wykonaniu zadań i czynności wyborczych stosuje się odpowiednio wytyczne Państwowej Komisji Wyborczej ustalone dla wyborów przeprowadzonych w związku z upływem kadencji.
 2. Wyborów do nowych rad nie przeprowadza się, jeżeli ich data przypadłaby w okresie 6 miesięcy przed zakończeniem kadencji rad (art. 197 ust. 8 Ordynacji wyborczej).
 3. Komisarze wyborczy są obowiązani systematycznie analizować zmiany w podziale terytorialnym i podejmować działania związane ze skutkami tych zmian. Czuwają także nad terminowym wykonaniem przez rady obowiązku podejmowania uchwał o wygaśnięciu mandatów, a także współdziałają z wojewodami w sprawach związanych z zarządzaniem wyborów do rad w związku ze zmianami w podziale terytorialnym państwa.”
- * Państwowa Komisja Wyborcza uchwaliła jednocześnie komplementarnie do Wytycznych... wzory urzędowych formularzy i druków stosowanych w wyborach, sposób zgłaszania kandydatów i zasady powoływania komisji wyborczych, warunki i sposób korzystania z techniki elektronicznej przy ustalaniu wyników głosowania i wyborów, wzory urzędowych formularzy protokołów stosowanych w referendum lokalnym. Uchwały Państwowej Komisji Wyborczej w tych sprawach zostały ogłoszone w Dzienniku Urzędowym Monitor Polski, w Nr 3, poz. 19, 20 i 21, Nr 5, poz. 67, Nr 7, poz. 83, Nr 12, poz. 119 i 120, Nr 15, poz. 170 i 171. Ponadto dokumenty te są dostępne na stronie internetowej www.pkw.gov.pl.
- * W styczniu i lutym 2007 r. zostały przeprowadzone wybory ponowne w 30 okręgach wyborczych w 12 jednostkach samorządu terytorialnego; w tym do 2 rad powiatowych, 5 rad miejskich, 3 rad gmin oraz 2 wójtów. Wybory uzupełniające odbyły się w 223 okręgach wyborczych do 60 rad gmin i miejskich.

* W związku z wygaśnięciem mandatu senatora w okręgu wyborczym nr 33 do Senatu (Elbląg) Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej zarządził w tym okręgu na dzień 28 stycznia 2007 r. **wybory uzupełniające do Senatu RP**. Dla przeprowadzenia wyborów Państwowa Komisja Wyborcza powołała, złożoną z 8 sędziów Okręgową Komisję Wyborczą w Elblągu, a właściwi terytorialnie wójtowie, burmistrzowie i prezydenci miast powołali 424 obwodowe komisje wyborcze, w skład których weszło 2968 wyborców. Zamiar zgłoszenia kandydatów do wygasłego mandatu potwierdziło 6 Komitetów Wyborczych: Liga Polskich Rodzin, Platforma Obywatelska RP, Polskie Stronnictwo Ludowe, Prawo i Sprawiedliwość, Samoobrona Rzeczypospolitej Polskiej i Koalicyjny Komitet Wyborczy SLD+SDPL+PD+UP Lewica i Demokraci. Zgłoszonych i zarejestrowanych zostało 5 kandydatów, nie zgłosił kandydata KW Prawo i Sprawiedliwość.

Niezwłocznie po zarządzeniu wyborów Państwowa Komisja Wyborcza przekazała komisjom wyborczym i urzędom gmin oraz zamieściła w internecie, informację w sprawie zarządzonych wyborów uzupełniających, przypominając w niej obowiązujące przepisy i procedury wyborcze, zwłaszcza dotyczące uprawnień wyborczych, sporządzania spisu wyborców, prowadzenia i warunków wpisywania się do stałego rejestru wyborców, zgłaszania i rejestrowania kandydatów na senatora, zasad prowadzenia kampanii wyborczej oraz gospodarki finansowej. Zapewniła ponadto pomoc i nadzór prawny nad przygotowaniem i przeprowadzeniem wyborów, wydając w tej materii stosowne wytyczne, wyjaśnienia, wzory formularzy wyborczych. Zainteresowanie wyborami było niewielkie i odpowiednio mało intensywna była kampania wyborcza. W dniu głosowania lokale wyborcze były otwarte w godzinach określonych Ordynacją wyborczą, tj. od 6.00 do 20.00. W przeddzień i w dniu głosowania pełnione były dyżury w urzędach gmin, dyżury członków Okręgowej Komisji Wyborczej w Elblągu, a także członków Państwowej Komisji Wyborczej. Pytań ani skarg nie zgłoszono. Frekwencja w wyborach była niska i wyniosła 2,56%, niewielki był też udział mężów zaufania w obserwacji głosowania; według informacji Okręgowej Komisji Wyborczej w Elblągu byli oni obecni w 26 obwodach głosowania (na ogółem 424 obwody). Nie wnieśli zarzutów i uwag do pracy komisji obwodowych. Przy przyjmowaniu protokołów głosowania z obwodów i ustaleniu wyników głosowania i wyborów przez Okręgową Komisję Wyborczą nie było pełnomocników żadnego komitetu wyborczego.

W dniu 29 stycznia 2007 r. Okręgowa Komisja Wyborcza w Elblągu przekazała Państwowej Komisji Wyborczej protokół wyników głosowania i wyników wyborów senatora w okręgu wyborczym nr 33. Państwowa Komisja Wyborcza po otrzymaniu protokołu sprawdziła prawidłowość ustalonych wyników i w tym samym dniu, czyli

29 stycznia 2007 r. sporządziła obwieszczenie o wynikach wyborów uzupełniających do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych w dniu 28 stycznia 2007 r. Wyniki wyborów zostały poddane do publicznej wiadomości na stronie www.pkw.gov.pl i są ogłoszone w Dzienniku Ustaw Nr 17, poz. 105. Zgodnie z ustawowym wymogiem PKW sporządziła i przekazała Sądowi Najwyższemu i Marszałkowi Senatu sprawozdanie z wyborów.

**„Sprawozdanie
z wyborów uzupełniających do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
przeprowadzonych w dniu 28 stycznia 2007 r.
w województwie warmińsko-mazurskim w okręgu wyborczym nr 33**

I. Podstawa prawna przeprowadzenia wyborów.

Wybory zarządził Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej postanowieniem z dnia 4 grudnia 2006 r. wyznaczając ich datę na niedzielę 28 stycznia 2007 r. Postanowienie Prezydenta wraz z kalendarzem wyborczym zostało ogłoszone w Dzienniku Ustaw z dnia 5 grudnia 2006 r. Nr 222, poz. 1631.

Wybory odbyły się w województwie warmińsko-mazurskim w okręgu wyborczym nr 33 z siedzibą Okręgowej Komisji Wyborczej w Elblągu. Wybierano jednego senatora. Wybory przeprowadzono na podstawie ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. – Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 46, poz. 499 z późn. zm.) zwanej dalej Ordynacją wyborczą.

Obwieszczenia Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 6 grudnia 2006 r. informujące o zarządzonych wyborach i terminach wykonania czynności wyborczych oraz o granicach okręgu wyborczego, liczbie wybieranych senatorów (1 senator) i siedzibie okręgowej komisji wyborczej zostały niezwłocznie podane do publicznej wiadomości na obszarze okręgu wyborczego przez rozplakatowanie oraz zamieszczone na stronie internetowej www.pkw.gov.pl.

II. Komisje wyborcze i obwody głosowania.

Państwowa Komisja Wyborcza, na podstawie art. 44 ust. 1-3, art. 190 i 193 ust. 3 Ordynacji wyborczej, uchwałą z dnia 7 grudnia 2006 r. powołała dla przeprowadzenia wyborów 8 – osobową Okręgową Komisję Wyborczą w Elblągu. W jej skład weszło 7 sędziów zgłoszonych przez Ministra Sprawiedliwości (1 sędzia Sądu Apelacyjnego w Gdańsku i 6 sędziów Sądu Okręgowego w Elblągu) oraz z urzędu, jako przewodniczą-

cy Komisji, Komisarz Wyborczy w Elblągu, sędzia Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Olsztynie.

Z zachowaniem terminu ustalonego kalendarzem wyborczym wójtowie, burmistrzowie i prezydenci miast powołali 424 obwodowe komisje wyborcze, w skład których weszło 2968 wyborców.

III. Tworzenie komitetów wyborczych, zgłaszanie i rejestrowanie kandydatów na senatora.

1. Zgodnie z przepisami Ordynacji wyborczej (art. 96 ust. 2, art. 97 ust. 7, art. 98 ust. 4 i art. 194) do zgłoszenia kandydatów na senatora są uprawnione komitety wyborcze partii politycznych, koalicyjne komitety wyborcze partii politycznych oraz komitety wyborcze wyborców, które w ustawowo określonym terminie zawiadomią Państwową Komisję Wyborczą o zamiarze udziału w wyborach oraz o utworzeniu komitetu wyborczego i uzyskają potwierdzenie przyjęcia zawiadomienia. Państwowa Komisja Wyborcza w ustawowo wymaganym terminie do 11 grudnia 2006 r. przyjęła zawiadomienia od 6 komitetów wyborczych:

Komitetu Wyborczego Liga Polskich Rodzin,

Komitetu Wyborczego Platforma Obywatelska RP,

Komitetu Wyborczego Polskiego Stronnictwa Ludowego,

Komitetu Wyborczego Prawo i Sprawiedliwość,

Komitetu Wyborczego Samoobrona Rzeczpospolitej Polskiej,

Koalicyjnego Komitetu Wyborczego SLD+SDPL+PD+UP Lewica i Demokraci.

2. Zgodnie z kalendarzem wyborczym, tj. do dnia 19 grudnia 2006 r. Okręgowa Komisja Wyborcza w Elblągu przyjmowała od pełnomocników komitetów wyborczych zgłoszenia kandydatów na senatora do rejestracji i wobec spełnienia ustawowych warunków zarejestrowała 5 kandydatów na senatora, zgłoszonych przez: Komitet Wyborczy Liga Polskich Rodzin, Komitet Wyborczy Platforma Obywatelska RP, Komitet Wyborczy Polskiego Stronnictwa Ludowego, Komitet Wyborczy Samoobrona Rzeczpospolitej Polskiej, Koalicyjny Komitet Wyborczy SLD+SDPL+PD+UP Lewica i Demokraci. Komitet Wyborczy Prawo i Sprawiedliwość nie zgłosił kandydata na senatora.

IV. Nadzór i pomoc Państwowej Komisji Wyborczej

Państwowa Komisja Wyborcza niezwłocznie po zarządzeniu wyborów przekazała komisjom wyborczym i urzędom gmin, a także zamieściła w internecie, informację w sprawie wyborów uzupełniających zarządzonych na dzień 28 stycznia 2007 r., w której przypomniała obowiązujące przepisy prawa i procedury wyborcze, w szczególności dotyczące biernego i czynnego prawa wyborczego, sporządzania spisu wyborców, zgłaszania i rejestrowania kandydatów na senatora, zasad prowadzenia kampanii wyborczej oraz gospodarki finansowej.

Państwowa Komisja Wyborcza przypomniała, iż:

- 1) prawo wybierania senatora w wyborach uzupełniających mają osoby posiadające obywatelstwo polskie, które najpóźniej w dniu głosowania kończą 18 lat;
- 2) w urzędach gmin położonych na obszarze okręgu wyborczego nr 33 zostaną sporządzone spisy wyborców uprawnionych do udziału w głosowaniu, do których zostaną wpisani wyborcy zameldowani w gminie na pobyt stały oraz stale zamieszkujący w gminie bez zameldowania i dopisani do rejestru na własny wniosek;
- 3) wyborcy czasowo pozostający w gminie w okresie wyborów mogą być dopisani do spisu na swój wniosek złożony do 10 dnia przed dniem wyborów.

Państwowa Komisja Wyborcza wyjaśniła też, że:

- 1) zasady zgłaszania kandydatów na senatora wskazując, że zgłoszeń dokonuje się najpóźniej do dnia 19 grudnia 2006 r. do godz. 24.00 do Okręgowej Komisji Wyborczej w Elblągu i mogą ich dokonywać wyłącznie te komitety wyborcze, które uzyskały od Państwowej Komisji Wyborczej potwierdzenie przyjęcia zawiadomienia o udziale w wyborach;
- 2) każdy komitet wyborczy może zgłosić tylko jednego kandydata na senatora;
- 3) kandydatem na senatora może być obywatel polski, mający prawo wybierania, który najpóźniej w dniu wyborów kończy 30 lat;

- 4) zgłoszenie kandydata musi być poparte podpisami co najmniej 3000 wyborców stale zamieszkałych w okręgu wyborczym.

Przypomniane zostały również określone zasady prowadzenia przez komitety wyborcze kampanii wyborczej oraz gospodarki finansowej, w tym obowiązek przedłożenia Państwowej Komisji Wyborczej, w ciągu 3 miesięcy od dnia wyborów, sprawozdania wyborczego o dochodach i wydatkach komitetu wyborczego na kampanię wyborczą. Państwowa Komisja Wyborcza, zgodnie z art. 114 ust. 3 Ordynacji wyborczej, podała także do publicznej wiadomości informację o liczbie wyborców ujętych w rejestrach wyborców stanowiącą podstawę do obliczenia limitu dopuszczalnych wydatków na kampanię wyborczą. Komitet wyborczy, który uzyskał mandat senatora ma prawo do dotacji podmiotowej z budżetu państwa przysługującej do wysokości wydatków zawartych w sprawozdaniu wyborczym (art. 128 i art. 218 Ordynacji wyborczej).

Do przygotowania i przeprowadzenia wyborów uzupełniających miały odpowiednio zastosowanie wytyczne i wzory dokumentów i formularzy wyborczych wydane przez Państwową Komisję Wyborczą dla wyborów do Sejmu RP i do Senatu RP oraz określony w załączniku do uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 10 marca 2003 r. (M.P. Nr 15, poz. 219) wzór zaświadczenia dla mężów zaufania w wyborach uzupełniających do Senatu.

V. Kampania wyborcza. Przebieg głosowania i ustalenie wyników wyborów.

Kampania wyborcza była mało intensywna. Znikome było także społeczne zainteresowanie problematyką wyborów. Nie zgłoszono w tych sprawach pytań, interwencji i skarg. Nie było przypadków naruszenia ciszy wyborczej.

W dniu głosowania lokale wyborcze były otwarte w godzinach określonych Ordynacją wyborczą, tj. od 6.00 do 20.00. Obwodowe komisje wyborcze otrzymały w terminie spisy wyborców, karty do głosowania i formularze protokołów głosowania. W celu zapewnienia pomocy komisjom obwodowym i nadzorowania ich pracy oraz rozpatrywania ewentualnych skarg wyborców, w przeddzień i w dniu głosowania pełnione były dyżury w urzędach gmin, dyżury członków Okręgowej Komisji Wyborczej w Elblągu, a także członków Państwowej Komisji Wyborczej. Pytań ani skarg nie zgłoszono.

Frekwencja w wyborach była niska i wyniosła 2,56%. Niewielki był udział mężów zaufania w obserwacji głosowania; według informacji Okręgowej Komisji Wyborczej w Elblągu byli oni obecni w 26 obwodach głosowania (na ogółem 424 obwody). Nie wnieśli zarzutów i uwag do pracy komisji obwodowych.

Przy przyjmowaniu protokołów głosowania z obwodów i ustalaniu wyników głosowania i wyborów przez Okręgową Komisję Wyborczą nie było pełnomocników żadnego komitetu wyborczego.

W dniu 29 stycznia 2007 r. Okręgowa Komisja Wyborcza w Elblągu przekazała Państwowej Komisji Wyborczej protokół wyników głosowania i wyników wyborów senatora w województwie warmińsko - mazurskim w okręgu wyborczym nr 33. Państwowa Komisja Wyborcza po otrzymaniu protokołu sprawdziła prawidłowość ustalonych wyników i w tym samym dniu, czyli 29 stycznia 2007 r. sporządziła obwieszczenie o wynikach wyborów uzupełniających do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych w dniu 28 stycznia 2007 r. Na podstawie ustalonych wyników Państwowa Komisja Wyborcza stwierdziła, że w wyborach uzupełniających do Senatu w okręgu nr 33 największą liczbę głosów otrzymał i został wybrany senatorem Pan Władysław Mańkut, zgłoszony przez Koalicyjny Komitet Wyborczy SLD+SDPL+PD+UP Lewica i Demokraci. Wyniki wyborów Komisja podała do publicznej wiadomości na stronie www.pkw.gov.pl i w dzienniku prasowym „Rzeczpospolita” oraz przekazała obwieszczenie do ogłoszenia w Dzienniku Ustaw RP. Obwieszczenie zostało ogłoszone w Dzienniku Ustaw z dnia 6 lutego 2007 r. Nr 17, poz. 105. Obwieszczenie stanowi załącznik do niniejszego sprawozdania. Obwieszczenie zostało przekazane Marszałkowi Senatu.

Państwowa Komisja Wyborcza na podstawie posiadanych dokumentów stwierdza, że nie są jej znane fakty, które mogą być podstawą kwestionowania ważności wyborów.”

- * Zgodnie z Ordynacją wyborczą do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, komitety wyborcze uczestniczące w wyborach samorządowych, które złożyły zawiadomienie o swoim utworzeniu do Państwowej Komisji Wyborczej, są zobowiązane do złożenia Państwowej Komisji Wyborczej sprawozdań finansowych z wyborów.

Stosownie do art. 84 a ust. 3 Ordynacji wyborczej, przy badaniu sprawozdań Komisja może zlecać sporządzanie ekspertyz, opinii i raportów przez biegłych rewidentów. Praktykę taką tradycyjnie stosuje się w odniesieniu do sprawozdań komitetów wyborczych o najwyższych limitach wydatków. W wyborach samorządowych w 2006 r. dotyczy to 6 komitetów, których limit wydatków wyniósł od blisko 19 mln do ponad 40 mln zł. Są to komitety: Liga Polskich Rodzin, Koalicja SLD+SDPL+PD+UP Lewica i Demokraci, Polskie Stronnictwo Ludowe, Prawo i Sprawiedliwość, Platforma Obywatelska RP, Samoobrona Rzeczypospolitej Polskiej. Badanie sprawozdań tych komitetów Państwowa Komisja Wyborcza powierzyła 4 firmom audytorskim.

- * Wybrano także - w wykonaniu art. 34 ust. 4 i 38 ust. 3 ustawy o partiach politycznych (Dz.U z 2001 r. Nr 79, poz. 857) 14 firmy rewidenckie do zbadania informacji o subwencji oraz sprawozdań finansowych dotyczących Funduszu Wyborczego 36 partii politycznych.
- * Państwowa Komisja Wyborcza udzieliła informacji, opinii i wyjaśnień w sprawach związanych ze stosowaniem przepisów ustaw wyborczych.
- W związku z ustawą z dnia 14 lutego 2007 r. zmieniającą ustawę z dnia 18 października 2006 r. o ujawnieniu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (dalej „ustawa lustracyjna”), Państwowa Komisja Wyborcza przekazała komisarzom wyborczym i przewodniczącym terytorialnych komisji wyborczych następujące wyjaśnienia dotyczące składania przez kandydatów na radnych i kandydatów na wójtów (burmistrzów, prezydentów miast) oświadczeń lustracyjnych:

„Państwowa Komisja Wyborcza, w nawiązaniu do przepisów dotyczących składania oświadczeń lustracyjnych przez osoby kandydujące w wyborach do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz w wyborach wójtów, burmistrzów i prezydentów miast wyjaśnia, co następuje.

W dniu 15 marca 2007 r. wejdą w życie zmiany w ustawie z dnia 16 lipca 1998 r. – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. z 2003 r. Nr 159, poz. 1547, z późn. zm.) oraz ustawie z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta (Dz. U. Nr 113, poz. 984 z późn. zm.) w związku ze zmianą ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnieniu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. Nr 218, poz. 1592 i Nr 249, poz. 1832 oraz z 2007 r. Nr 25, poz. 162), zwanej dalej „ustawą lustracyjną”.

W wyniku tych zmian - obywatele polscy urodzeni przed 1 sierpnia 1972 r. - kandydaci na radnych oraz kandydaci na wójtów, burmistrzów i prezydentów miast mają obowiązek złożenia oświadczenia dotyczącego pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z tymi organami w okresie od 22 lipca 1944 do dnia 31 lipca 1990 r., zwanego dalej „oświadczeniem lustracyjnym” lub informację o uprzednim złożeniu takiego oświadczenia, o których mowa w art. 7 tej ustawy.

Oświadczenie lustracyjne musi odpowiadać wzorowi stanowiącemu załącznik nr 1 do ustawy lustracyjnej, natomiast informacja o uprzednim złożeniu oświadczenia — wzorowi stanowiącemu załącznik nr 2 tej ustawy.

Informację o złożeniu oświadczenia lustracyjnego składają wyłącznie osoby, które złożyły oświadczenie na podstawie nowej ustawy lustracyjnej. Osoby, które złożyły oświadczenie lustracyjne na podstawie ustawy z dnia 11 kwietnia 1997 r. o ujawnieniu pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z nimi w latach 1944-1990 osób pełniących funkcje publiczne (Dz. U. z 1999 r. Nr 42, poz. 428, z późn. zm.) zobowiązane są do złożenia oświadczenia lustracyjnego zgodnego z obowiązującymi przepisami.

W związku z powyższym, w wyborach przeprowadzanych w toku kadencji:

- 1) osoba, która w dniu wejścia w życie ustawy lustracyjnej jest zarejestrowana jako kandydat na radnego lub kandydat na wójta (burmistrza, prezydenta miasta) składa oświadczenie lustracyjne (informację o uprzednim złożeniu oświadczenia) wyłącznie w przypadku wyboru. Oświadczenie (informację) składa się właściwej terytorialnej komisji wyborczej przed objęciem funkcji (radnego, wójta, burmistrza, prezydenta miasta), tj. przed złożeniem ślubowania - art. 56 ust. 4 ustawy lustracyjnej. Niezłożenie oświadczenia (informacji) w terminie stanowi obligatoryjną przesłankę pozbawienia tej osoby mandatu radnego lub funkcji wójta (burmistrza, prezydenta miasta) – art. 57 ust. 1 i 2 ustawy lustracyjnej;
- 2) osoba zgłaszana przed wejściem w życie ustawy lustracyjnej jako kandydat na radnego lub kandydat na wójta (burmistrza, prezydenta miasta) jest obowiązana złożyć właściwej terytorialnej komisji wyborczej oświadczenie lustracyjne (informację) po wejściu w życie ustawy lustracyjnej. W związku z tym, terytorialna komisja wyborcza wzywa pełnomocnika wyborczego do dostarczenia do komisji oświadczenia lustracyjnego (informacji) zobowiązanego w terminie trzech dni. Niedotrzymanie terminu dostarczenia oświadczenia (informacji) stanowi wadę zgłoszenia.

W wyborach w toku kadencji zarządzonych po dniu 14 marca 2007 r., w tym w wyborach ponownych, w których ponowienie czynności obejmuje zgłoszenie kandydatów, do zgłoszenia listy kandydatów na radnych lub kandydata na wójta należy dołączyć oświadczenia lustracyjne (informacje o uprzednim złożeniu oświadczeń) tych kandydatów.

Brak oświadczenia lustracyjnego (informacji o uprzednim złożeniu oświadczenia) kandydata stanowi wadę zgłoszenia. W takim przypadku terytorialna komisja wyborcza postępuje zgodnie z art. 106 Ordynacji wyborczej.

Terytorialna komisja wyborcza niezwłocznie przekazuje oświadczenie lustracyjne (informację o uprzednim złożeniu oświadczenia) kandydata

do oddziałowego biura lustracyjnego Instytutu Pamięci Narodowej właściwego ze względu na jego miejsce zamieszkania.

Terytorialna komisja wyborcza podaje w obwieszczeniu o zarejestrowanych listach kandydatów, o którym mowa w art. 109 ust. 5 Ordynacji wyborczej, oraz na liście kandydatów, o której mowa w art. 10 ust. 1 art. 2 ust. 2 ustawy o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta, treść oświadczenia lustracyjnego w części A tych kandydatów, którzy oświadczyli, że odpowiednio: pracowali, pełnili służbę lub byli świadomymi i tajnymi współpracownikami organów bezpieczeństwa państwa.

Treść oświadczeń lustracyjnych kandydatów, którzy złożyli informacje o uprzednim złożeniu oświadczenia terytorialna komisja wyborcza ustala na podstawie rejestru oświadczeń lustracyjnych publikowanego w Biuletynie Informacji Publicznej Instytutu Pamięci Narodowej.

W przypadku, gdy kandydat złożył informację o złożeniu oświadczenia, zaś:

1) dane zawarte w rejestrze oświadczeń lustracyjnych nie pozwalają jednoznacznie stwierdzić, czy udostępnione tam oświadczenie zostało złożone przez tego kandydata lub

2) w rejestrze oświadczeń lustracyjnych nie ma oświadczenia kandydata,

wówczas terytorialna komisja wyborcza występuje do oddziałowego biura lustracyjnego Instytutu Pamięci Narodowej z prośbą o potwierdzenie danych dotyczących tego kandydata bądź o podanie informacji, czy kandydat złożył oświadczenie lustracyjne.

Do czasu opublikowania rejestru oświadczeń lustracyjnych w Biuletynie Informacji Publicznej Instytutu Pamięci Narodowej, terytorialne komisje wyborcze występują do oddziałowego biura lustracyjnego Instytutu Pamięci Narodowej z prośbą o podanie treści oświadczeń lustracyjnych wszystkich kandydatów, którzy złożyli informacje o złożeniu oświadczenia.

Zdaniem Państwowej Komisji Wyborczej, w przypadku wygaśnięcia mandatu radnego w gminie liczącej powyżej 20 000 mieszkańców oraz mandatu radnego powiatu lub województwa, właściwa rada, po stwierdzeniu wygaśnięcia mandatu radnego, w zawiadomieniu o wstąpieniu w miejsce kandydata, którego mandat wygasł, kolejnego kandydata z tej samej listy, powinna poinformować go o obowiązku złożenia oświadczenia lustracyjnego (informacji o uprzednim złożeniu oświadczenia),

wynikającym z art. 56 ust. 4 ustawy lustracyjnej, przed przystąpieniem do ślubowania. Rada przyjmuje i przekazuje oświadczenie lustracyjne (informację o uprzednim złożeniu oświadczenia) tego kandydata do oddziałowego biura lustracyjnego Instytutu Pamięci Narodowej.”

- W związku z licznymi pytaniami dotyczącymi sporządzania i aktualizacji spisów wyborców oraz powoływania nowych komisji wyborczych w wyborach ponownych, wyjaśniła, że zgodnie z art. 63 ust. 1a i 2 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw wybory ponowne przeprowadza się na podstawie tych samych spisów wyborców, które zostały sporządzone dla wyborów unieważnionych, chyba że podstawą orzeczenia o nieważności wyborów były nieprawidłowości w spisie.

Z uwagi na zmiany demograficzne spis wyborców sporządzony w związku z wyborami unieważnionymi musi być aktualizowany przed wyborami ponownymi. Jednakże aktualizacja ta może obejmować wyłącznie osoby, które pomiędzy wyborami unieważnionymi, a wyborami ponownymi ukończyły 18 lat oraz osoby, które w tym okresie zmarły lub utraciły czynne prawo wyborcze. Analogiczne zasady należy stosować w przypadku sporządzania nowych spisów wyborców na wybory ponowne.

W przypadku, o którym mowa w art. 63 ust. 2 Ordynacji wyborczej, tj. gdy podstawą orzeczenia o unieważnieniu wyborów lub wyboru radnego było naruszenie przez komisję wyborczą przepisów ustawy dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów wówczas komisarz wyborczy rozwiązuje tę komisję wyborczą i powołuje się nową komisję. W skład nowej komisji wyborczej powołanej na wybory ponowne nie mogą wchodzić osoby, które były członkami rozwiązanej komisji.

- W sprawie zryczałtowanych diet przysługujących członkom terytorialnych i obwodowych komisji wyborczych w związku z wyborami ponownymi, polegającymi na powtórnym przeprowadzeniu postępowania wyborczego poczynając od czynności ustalenia wyników głosowania w obwodzie głosowania wyjaśniła co następuje.

Zgodnie z art. 20 ust. 1 pkt 2 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz § 6 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 9 września 2004 r. w sprawie należności pieniężnych przysługujących komisarzom wyborczym, członkom komisji wyborczych i osobom powołanym w skład inspekcji w wyborach do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz trybu udzielania im dni wolnych od pracy (Dz. U. Nr 208, poz. 2125 i z 2006 r. Nr 143, poz. 1038) zryczałtowane diety przysługują członkom terytorialnych komisji wyborczych za czas związany z wykonywaniem zadań członka komisji, a członkom obwodowych komisji wyborczych za czas związany z przeprowadzeniem głosowania oraz ustaleniem wyników głosowania. Zryczałtowana dieta nie przysługuje,

jeżeli członek terytorialnej albo obwodowej komisji wyborczej nie uczestniczył w tych czynnościach (§ 6 ust. 2 rozporządzenia).

Na podstawie art. 63 ust. 1 Ordynacji wyborczej, przepis art. 20 ust. 1 pkt 2 Ordynacji wyborczej stosuje się także do wyborów ponownych, a zatem zryczałtowana dieta przysługuje członkom terytorialnej komisji wyborczej, którzy uczestniczyli w wykonaniu zadań tej komisji w wyborach ponownych nawet wówczas, gdy przeprowadzenie tych wyborów polegało jedynie na powtórnym przeprowadzeniu postępowania wyborczego od ponownego ustalenia wyników głosowania w obwodzie głosowania. W przypadku, gdy terytorialna komisja wyborcza, w związku z przeprowadzonymi wyborami ponownymi, odbyła więcej niż jedno posiedzenie, wysokość zryczałtowanej diety obniża się proporcjonalnie do liczby odbytych posiedzeń temu członkowi komisji, który nie uczestniczył w posiedzeniu lub posiedzeniach komisji – zgodnie z § 6 ust. 3 rozporządzenia.

Wynikającym z art. 20 ust. 1 pkt 2 Ordynacji wyborczej warunkiem nabycia prawa do zryczałtowanej diety przez członka obwodowej komisji wyborczej jest udział w przeprowadzeniu głosowania oraz ustaleniu wyników głosowania. Dla otrzymania diety powyższe warunki muszą być spełnione łącznie. Jednakże w sytuacji, gdy ponownie określonych czynności wyborczych jest konsekwencją niewykonania w sposób rzetelny obowiązków członków komisji, nie ma podstaw prawnych do wypłaty kolejnej zryczałtowanej diety za czas związany z powtórным przeprowadzeniem postępowania wyborczego. Przyznaniu dodatkowego wynagrodzenia za wykonanie ponowionych czynności z przyczyn leżących po stronie komisji wyborczej sprzeciwiałby się ponadto art. 5 Kodeksu cywilnego, zgodnie z którym nie można czynić ze swego prawa użytku, który byłby sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa. Wydatkowanie zatem z budżetu państwa dodatkowych środków na wykonanie tych samych czynności wyborczych stanowiłoby nadużycie tego prawa.

- W sytuacji, gdy jedyny komitet wyborczy uprawniony do zgłoszenia kandydata w przedterminowych wyborach wójta, (burmistrza, prezydenta miasta) nie dokona zgłoszenia w terminie ustawowym, wówczas gminna komisja wyborcza, zgodnie z art. 11 ust. 1 ustawy o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta przedłuża termin zgłaszania kandydatów o 5 dni, licząc od dnia rozplakatowania obwieszczeń o przedłużeniu terminu. Jeżeli mimo przedłużenia terminu komitet nie dokona zgłoszenia kandydata, wówczas gminna komisja wyborcza podejmuje uchwałę o nieprzeprowadzaniu bezpośrednich wyborów stosując odpowiednio wzór uchwały stanowiący załącznik nr 3 do wytycznych dla terytorialnych komisji wyborczych, uchwalonych przez Państwową Komisję Wyborczą w dniu 18 października 2006 r.

(M.P. Nr 74, poz. 738). Dalsze postępowanie wynikające z kalendarza wyborczego staje się bezprzedmiotowe.

W przypadku rozwiązania się jedyne go komitetu wyborczego uprawnionego do zgłoszenia kandydata przed upływem terminu zgłaszania kandydatów do rejestracji, gminna komisja wyborcza podejmuje uchwałę o nieprzeprowadzaniu bezpośrednich wyborów po upływie tego terminu, bez jego przedłużania. Po podaniu do wiadomości publicznej przedmiotowej uchwały, rada gminy może dokonać wyboru burmistrza wójta (burmistrza, prezydenta miasta) w trybie określonym w art. 11 ust. 7 ustawy.

- Jeżeli w wyborach uzupełniających zarządzonych w okręgu wyborczym do rady gminy w gminie liczącej do 20 000 mieszkańców zarejestrowano tylko jednego kandydata na radnego, gminna komisja wyborcza może odstąpić od powołania obwodowej komisji wyborczej właściwej dla tego okręgu wyborczego. W takim wypadku na podstawie art. 188 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw obsadzenie mandatów następuje bez przeprowadzania głosowania, zatem obwodowa komisja wyborcza nie wykonuje zadań wymienionych w art. 14 Ordynacji wyborczej.
- Na pytanie dotyczące możliwości jednoczesnego pełnienia mandatu radnego i funkcji ławnika sądowego - Państwowa Komisja Wyborcza wyjaśniła, iż zgodnie z art. 159 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych, ławnikami nie mogą być radni gminy, której rada dokonuje wyboru ławników.

BIEŻĄCE DZIAŁANIA I PRACE

- * Państwowa Komisja Wyborcza przekazała Senatowi RP uwagi i propozycje zmian ustawy uchwalonej przez Sejm 26 stycznia 2006 r. o zmianie ustawy o ujawnieniu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa w latach 1944-1990 oraz treści tych dokumentów i ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni Przeciwko Narodowi Polskiemu. Sekretarz Komisji Kazimierz Czaplicki uczestniczył w poświęconym tej problematyce posiedzeniach Komisji Praw Człowieka i Praworządności, a także w posiedzeniu Senatu, które odbyło się 7 i 8 lutego 2007 r.
- * Na prośbę Instytutu Spraw Publicznych przedstawiciel Krajowego Biura Wyborczego uczestniczył w seminarium przeprowadzonym przez ten Instytut i Fundację im. Stefana Batorego, poświęconym finansowaniu kampanii wyborczej Prezydenta RP, w tym propozycjom zmian w obowiązującym systemie finansowym w tym zakresie.

WSPÓLPRACA Z ZAGRANICĄ

- * Na prośbę Europejskiego Instytutu na rzecz Demokracji członek Państwowej Komisji Wyborczej sędzia Stefan Jaworski i sekretarz Komisji Kazimierz Czaplicki spotkali się w dniu 24 stycznia 2007 r. z grupą przedstawicieli Prezydenckiej Administracji Kirgi-

stanu. Tematem spotkania były polskie doświadczenia z zakresu organizacji i przeprowadzania wyborów i referendów.

- * Na zaproszenie Centralnej Komisji Republiki Litwy członek Państwowej Komisji Wyborczej sędzia Andrzej Mączyński oraz dyrektor Zespołu Kontroli Finansowania Partii Politycznych i Kampanii Wyborczych w Krajowym Biurze Wyborczym Krzysztof Lorentz uczestniczyli w obserwacji wyborów samorządowych na Litwie, które odbyły się w dniu 25 lutego 2007 r. Byli obecni w kilku obwodach głosowania, spotkali się z Centralną Komisją Wyborczą Litwy, zostali również przyjęci przez wicemarszałka Sejmu i prezesa Trybunału Konstytucyjnego Litwy.
- * Na prośbę Biura Analiz Sejmowych Kancelarii Sejmu przekazano przekłady na język angielski tekstów ordynacji wyborczej do Sejmu i do Senatu, ustawy o wyborze Prezydenta RP i ustawy o referendum ogólnokrajowym, w celu ich umieszczenia w przygotowywanym wydawnictwie: Polish Constitutional Law.”